

KARINE ARAM SAHAKYAN
PhD in Psychology, associate professor
Leninakan (Gyumri), Arm. SSR, 28 August, 1954
Tel/mob: (093) 34-36-29
E-mail: sahakyanani@mail.ru

EDUCATION:

1966-1976

Leninakan (present Gyumri) secondary school No. 3

1976-1980

Leninakan State Pedagogical Institute after M. Nalbandyan, Armenian Language and Literature

SCIENTIFIC DEGREE:

1996

PhD in Psychology

Theme: «The Realisation of People's Ethnopsychological Images in the Post-earthquake Dreams » (on the example of the earthquake in Gyumri).

SCIENTIFIC TITLE:

02 June 2009

Associate professor

Awarded the title of Associate Professor on due to the resolution of the Academic Council of Gyumri State Pedagogical Institute after M. Nalbandyan.

PROFESSIONAL EXPERIENCE:

1997-present

Shirak Centre for Armenological Studies of NAS RA, Senior Researcher.

1997 – 2010

Gyumri State Pedagogical Institute after M. Nalbandyan, lecturer.

2010-present

Gyumri State Pedagogical Institute after M. Nalbandyan (now Shirak State University after M. Nalbandyan), Head of the Chair of Psychology.

1981-2009

«Kumayri» Reserve-Museum, head of the department of scientific research.

SCIENTIFIC INTERESTS:

Research in ethno-psychology, inter-ethnic relations, ethnic identity and self-defence, scientific and folk images and scientific concepts on seeing dreams / dreaming, dreams in extreme situations (earthquake, war, etc.) national mentality and position; national ethnic symbols, interethnic conflicts and defence complexes.

MEMBERSHIP:

1997

Member of the International Association for Dream Science (Chicago), «Save the Children», psycho-rehabilitation work.

2006

Association «Ani» for disabled children, disabled children's integration with society.

2015	Armenian Caritas, «Our Lady Hayastan (Armenia) convent» and «Violence against Children» project; ethno-psychological analyses with rejoined families.
2000	MSF, MDM-psycho-rehabilitation work with children immediately after the earthquake.
2015	Shirak Centre for Armenological Studies NAS RA, «Scientific Research Department», member of the Editorial Board
2020	Yerevan State Pedagogical University after Kh. Abovyan, member of professional council in Pedagogy 020

AWARDS:

2007	Certificate of honor of the President of the National Academy of Sciences of RA.
2002	ABI American Medal of Honor
2013	Certificate of Honor from the Ministry of Culture RA.
2013	Certificate of honor of the President of the NAS RA.
2014	Letter of thanks from the Prime Minister of RA.
2014	Certificate of honor of the mayor's office of Gyumri RA.
2017	Certificate of honor of the mayor's office of Gyumri RA.
2017	Letter of thanks from the President of NAS RA.
2020	«FOR ETERNITY» for efficient cooperation and assistance to the «Zhest» («Jesture») psychological centre.

PUBLISHED WORKS: 5 monographs, 52 scientific articles

KNOWLEDGE OF LANGUAGES: Armenian, English, Russian.

PUBLISHED WORKS:

MONOGRAPHS

1. Սահակյան Կ., Հագար Էրազի հուշարձան, Եր., 2010, «Գիտություն» 230 էջ:
2. Սահակյան Կ., Սուրբ Սարգիս ((ժողովրդական, կրոնաժիսական, պատմական և ազգաբանական պատկերացումներ), Գյումրի, 2013, 43 էջ:
3. Սահակյան Կ., Քաղաքական հոգեբանության ուրվագծեր, «Գիտություն» հրատ., Եր., 2015, 180 էջ:
4. Սահակյան Կ., Տյառննդառաջը Գյումրիում, «Դպիր» հրատ., Գյումրի, 2016, 48 էջ:
5. Սահակյան Կ., Հացի փառատոն Գյումրիում, «Դպիր» հրատ., Գյումրի, 2016, 52 էջ:

ARTICLES

1. Սահակյան Կ., Եկեղեցական տոների ժողովրդական ավանդույթը Կումայրիում, Էջմիածին, Ա-Բ-Գ, 1991, էջ 97-95:

2. Սահակյան Կ., Հետադետյան շրջանի ժողովրդական մտածողության դրսևորումները երազներում, Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը, հանրապետական գիտաժողովի թեզիսներ, Գյումրի 1994, էջ 77-78:
3. Սահակյան Կ., Կարապետյան Վ., Հետադետյան շրջանում անձի հուզական ապրումների մի քանի դրսևորումները երազներում, Գյումրիի հոգեբանական խորհրդածողովի նյութերից, «Մանկավարժ», Եր., 1995, էջ 7-17:
4. Սահակյան Կ., Ազգային մտածողության և պատկերացումների էթնոհոգեբանական բնութագիր (Գյումրու երկրաշարժի օրինակով), Գյումրու հոգեբանական խորհրդածողովի նյութերից, «Մանկավարժ», Եր., 1995, էջ 3-7:
5. Սահակյան Կ., Ազգային դաստիարակության հարցեր, Գիտաժողովի զեկուցումների թեզիսներ, «Գրական վերնատուն», Վանաձոր, 1996, էջ 17-19:
6. Սահակյան Կ., Աղետի հոգեբանության ուսումնասիրման մի քանի արդյունքներ, Հոգեբանամանկավարժական պատրաստության արդի խնդիրները մանկավարժական բուհում, Գիտաժողովի նյութեր, Եր., 1996, էջ 13-14:
7. Սահակյան Կ., Համամարդկային և ազգային արքետիպերը ծեսերում և երազներում, Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը, հանրապետական երկրորդ գիտաժողով, զեկուցումների հիմնադրույթներ, Գյումրի, 1996, էջ 48-49:
8. Սահակյան Կ., Վերակազմավորված ընտանիքների տիպաբանական առանձնահատկությունները հետադետյան շրջանում, Արդի էթնամշակութային գործընթացները Հայաստանում, Հանրապետական գիտական նստաշրջան, Զեկուցումների հիմնադրույթներ, Եր., 1997, էջ 37-39:
9. Սահակյան Կ., Աղետի հետևանքների ազգահոգեբանական ուսումնասիրման փորձ, Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը, հանրապետական երրորդ գիտաժողով, զեկուցումների հիմնադրույթներ, Գյումրի, 1998, էջ 50-51:
10. Սահակյան Կ., Ժողովրդական պատկերացումների ազգահոգեբանական դրսևորումները հետադետյան շրջանի երազներում, ԳԱԱ ՇՀՀԿ «Գիտական աշխատություններ», հ. 1, Գյումրի, 1998, էջ 126-129:
11. Սահակյան Կ., Նշանասիմվոլային համակարգի դրսևորման առանձնահատկությունները հետադետյան շրջանի երազներում, ԳԱԱ ՇՀՀԿ «Գիտական աշխատություններ», հ. 2, Գյումրի, 1999, էջ 199-207:
12. Սահակյան Կ., Կանանց երազների հոգեբանական վերապատմումների լեզուն (Կին – տեքստ), Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը, հանրապետական չորրորդ գիտաժողով, զեկուցումների նյութեր, Գյումրի, 2000, էջ 47-49:
13. Սահակյան Կ., Աստվածահայտնությունը երազներում, Հայոց սրբերը և սրբավայրերը, նվիրված Քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին), Եր., 2001, էջ 139-145:
14. Սահակյան Կ., Դիրքի զգայությունը ծիսական պարերում, Ծիսական պարը հայոց մեջ, Եր., 2002, էջ 34-38:
15. Սահակյան Կ., Նշանասիմվոլային համակարգ. ազգային սիմվոլների յուրացումը հոգեկարգավորման գործընթացում, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ» Գյումրի, 2002, հ. 4, էջ 151-155:
16. Սահակյան Կ., Շիրակի մարզում առկա սոցիալ-հոգեբանական հիմնախնդիրներ, «Հոգեբանության և մանկավարժության արդիական հիմնախնդիրներ, հանրապետական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, 2003, էջ 75-78:
17. Սահակյան Կ., Ժամանակի գիծը ճգնաժամերի պահին, ԳԱԱ ՇՀՀԿ «Գիտական աշխատություններ», 2002, հ. 5, էջ 169-172:

18. Սահակյան Կ., Հաղորդակցման մոդելների առանձնահատկությունները ստրեսային իրավիճակներում (հետադետյան շրջանի երազների գրառումների հիման վրա), ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, 2003, հ. 6, էջ 94-98:
19. Սահակյան Կ., Նեյրոլեզվաբանական ծրագրավորման արդյունավետությունը Շիրակի մարզի ազգաբնակչության հոգեկարգավորման գործընթացում աղետից հետո, ՇՊՄԺ հանրապետական VI գիտաժողովի նյութեր, Գյումրի, 2004, էջ 70-72:
20. Սահակյան Կ., Էթնոդինամիկական մոդել աղետից տարիներ անց (կորուստներ և ձեռքբերումներ), ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, 2004, հ. 7, էջ 130-137:
21. Սահակյան Կ., Երազային տեքստի հոգեբանական վերապատմումների լեզուն (1988-ի դեկտեմբերյան աղետի նյութերի հիման վրա), ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 8, 2005, էջ 92-99:
22. Սահակյան Կ., Կոնֆլիկտի էներգետիկական և հոգեկարգավորումը հաղորդակցման գործընթացում, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 9, 2006, էջ 59-62:
23. Սահակյան Կ., Ժողովրդական պատկերացումների էթնոհոգեբանական դրսևորումները հետադետյան շրջանի երազներում (արքետիպ, ծես, հավատալիք), Գիտելիք և խորհրդանիշ, հավատալիք և սովորույթ, միջազգային երկրորդ գիտաժողովի նյութեր, Եր., 2007, էջ 153-161
24. Սահակյան Կ., ...Ձեռքս հիվանդի դեղ է (էթնոհոգեբանական ուսումնասիրություններ), ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 10, 2007, էջ 85-89:
25. Саакян К., Галоян К., Новый бренд Гюмри как форма преодоления комплекса Иова Блаженного, ՇՊՄԺ հանրապետական VII գիտաժողովի նյութեր, Գյումրի, 2007, էջ 179 – 183:
26. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Խաչը՝ թիկունքիս, Յոթվերքը՝ սրտիս (էթնոհոգեբանական ուսումնասիրություններ), ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 11, 2008, էջ 7-17:
27. Սահակյան Կ., Հետադետյան ընտանիքներում միջանձնային հարաբերությունների ախտորոշման մեթոդիկայի հարցեր, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 11, 2008, էջ 158-162:
28. Սահակյան Կ., Նշանասիմվոլային համակարգի դասավանդման առանձնահատկությունները «Էթնիկական հոգեբանություն» առարկային ուսումնասիրության գործընթացում, ԳՊՄԻ, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր, նվիրվում է 1988 թ. դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի 20-րդ տարելիցին, հ. 1-Գյումրի, Դպիր, 2009, էջ 300-304:
29. Սահակյան Կ., Արքետիպը հեքիաթներում և երազներում, Հով. Թումանյանի ծննդյան 140-ամյակին նվիրված «Հնօրյա գրույցներ և հրաշապատում» հեքիաթի արդի մեկնություններ, Հեքիաթագիտական հանդես, պ. 1, Եր., 2009, էջ 103-111:
30. Սահակյան Կ., Ժողովրդական պատկերացումների (արքետիպ, ծես, հավատալիք) էթնոհոգեբանական դրսևորումները հետադետյան շրջանի երազներում, Գեղարվեստական միտք հանդեսի հավելված, Եր., «Տաթև» հր., 2009, էջ 129-134:
31. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Միջմշակութային արժեքների հոգեբանական ազդեցությունը անձի վրա, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 12, 2009, էջ 93-98:

32. Саакян К., Галоян К. Формирование нового духовно-информационного поколения (Сообщество “Web-man” - человек сети), ԳՊՄԻ, Հանրապետական գիտական նստաշրջանի նյութեր, նվիրված ՀՀ անկախության հռչակագրի ընդունման 20-ամյակին, Վան-Արյան, Եր., 2011, էջ 337-342:
33. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Անին շեն՝ աշխարհն ավեր, աշխարհը՝ շեն Անին ավեր (Էթնո-հոգեբանական ուսումնասիրություններ), Անին միջնադարյան Հայաստանի քաղաքական և քաղաքակրթական կենտրոնէ միջազգային գիտական նստաշրջանի նյութեր, Եր., 2011, նոյեմբերի 15-17, էջ 86-89:
34. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Հեքիաթի թռչող գորգը (Էթնոհոգեբանական ուսումնասիրուն), «Հայկական գորգագործական մշակույթ» հանրապետական գիտական առաջին նստաշրջան, Եր., նոյեմբերի 18-19, 2011, էջ 87-92:
35. Խոսքի, բառի և ձայնի հոգելեզվաբանական բնութագիրը, ԳՊՄԻ հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, Գյումրի, նոյեմբերի 28-29, 2011, էջ 483-490:
36. Աղոթքների հոգեթերապևտիկ առանձնահատկությունները և նշանակությունը, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 14, 2012, էջ 87-91:
37. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Հացին առնչվող ժողովրդական պատկերացումներ և հավատալիքներ, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», հ. 15, 2013, էջ 79-86:
38. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Հացն ու հատիկային մշակույթի դրսևորումները՝ որպես տոնածիսական վարքագծի արտահայտություն (Էթնոհոգեբանական ուսումնասիրություններ), «Պատմամշակութային ժառանգություն եւ արդիականություն», Գյումրի, 4-6 հոկտեմբեր, 2013, էջ 247-250:
39. Սահակյան Կ., Ապագա զինվորի հոգեկերտվածքի ձևավորումը ազգային գաղափարախոսության համատեքստում, «Շիրակի պատմամշակութային ժառանգության ուսումնասիրություն երիտասարդ պատմաբանների, հանրապետական ամառային դպրոց», Գյումրի, 18-24 օգոստոսի 2014, Գյումրի, 2014, էջ 30-41:
40. Սահակյան Կ., Ապագա զինվորի հոգեկերտվածքի առանձնահատկությունները ազգային գաղափարախոսության համատեքստում, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 16, 2014, էջ 137-144:
41. Սահակյան Կ., Շախմատը դպրոցում, ԳՊՄԻ «Գիտական տեղեկագիր», Բ պրակ, 2015:
42. Սահակյան Կ., Ցեղասպանություն. երրորդ սերունդ, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 18, «Գիտություն» հրատ 2015, էջ 178-181:
43. Սահակյան Կ., Կրեատիվ քաղաք. էթնոհոգեբանական ասպեկտներ, «Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը. հայագիտության արդի հիմնահարցեր» 9-րդ միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Եր., «Գիտություն», 2016, էջ 229-232:
44. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Ստեղծարար քաղաքը՝ ազգային ինքնության ու արժեքների կրող (Գյումրու օրինակով), ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», Գյումրի, հ. 19, 2016, էջ 160-164:
45. Սահակյան Կ., Կարմիր ձու տուր, կարմիր օր տամ (Զատկական տոների ժողովրդական ավանդույթը Գյումրիում), ԳԱԱ ՇՀՀԿ, «Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը. հայագիտության արդի հիմնահարցեր» 10-րդ միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Գյումրի, «Գիտություն», 2019, էջ 333-336:
46. Սահակյան Կ., Նարեկը՝ որպես բժշկարան և հոգեթերապիայի միջոց, «Հոգևոր Շիրակ. պատմական ուղի և արդիականություն», Հոգվածների ժողովածու, Միջազգային

- գիտաժողով՝ նվիրված Հայ առաքելական եկեղեցու Շիրակի թեմի ստեղծման 100-ամյակին, 17-18 նոյեմբերի, 2020, Գյումրի-Եր., «Գիտություն», 2020, էջ 307-314:
47. Սահակյան Կ., Հայ զինվորի բարոյահոգեբանական նկարագիրը արդի մարտահրավերների համատեքստում: Հոդվածների ժողովածու, «Պատմության դասերը. 1920-2020թթ. հին խնդիրներ և նոր մարտահրավերներ», Երիտասարդ գիտնականների դպրոց, 07-13 դեկտեմբեր, Գյումրի, 2020, էջ 216-230:
48. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., «Նարեկ»-ի մեթոդաբանությունը, տեսագործական հիմքերը, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ» հ. 20, Գյումրի, 2017, էջ 224-231: <http://shirakcenter.sci.am/pictures/gitashkhatutiunner/2017/25.pdf>
49. Սահակյան Կ., Հովհաննիսյան Ռ., Իմ քայլը՝ ելից դուռ, ՀՀ ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», հ. 21, Գյումրի, «Գիտություն» հրատ., 2018, էջ 25-33: <https://arar.sci.am/publication/217269>
50. Հովհաննիսյան Ռ., Սահակյան Կ., Գյումրու բանավոր երգաստեղծության տեքստի լեզուն, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», հ.1/23/, Գյումրի, «Գիտություն» հրատ., 2020, էջ 178-190: <http://shirakcenter.sci.am/pictures/gitashkhatutiunner/2020/12%20%D5%8C%D5%B8%D5%A6%D5%A1.pdf>
51. Սահակյան Կ., Հայրական դպրոցի սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», հ. 1/24/, Գյումրի, «Գիտություն» հրատ., 2021, էջ 183-192: <http://shirakcenter.sci.am/pictures/gitashkhatutiunner/24p/18%20%D5%8D%D5%A1%D5%B0%D5%A1%D5%AF%D5%B5%D5%A1%D5%B6%20%D4%BF..pdf>
52. Սահակյան Կ., Բանաձևային կայուն դարձվածքների ազդեցությունը անձի ինքնապաշտպանական մեխանիզմների հզորացման գործընթացում, ԳԱԱ ՇՀՀ կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ», հ.1 /25/, Գյումրի, «Գիտություն» հրատ., 2022, էջ 153-160: